

Hrvatski Planinar

1922

Mervar i Hodniković

Trgovina Željezom

Zagreb, Bakačeva ulica broj 2.

JOSIP MIŠKULIN

ZAGREB, PRILAZ ĐURE DEŽELIĆA BROJ 21.

Trgovina špeceraja i dežkalisa, vlaštita
pržiona kave sa električnim pogonom

TELEFON INTERURBAN BROJ 11-67.

HRVATSKI PLANINAR

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA U ZAGREBU.

Br. 4.

U Zagrebu 1922. god.

Godište XVIII.

Klimatičke prilike naših planina.

V. Balenović:

Zagreb.

Malo ima krajeva, koji na manjem prostoru i u kraćem razmaku vremena imaju toliko oblika vrsta tla, klime flore i faune kao što ima Hrvatska i Slavonija. Od krajeva sa mediteranskom klimom do krajeva skoro vječnoga snijega treba samo nekoliko sati uspona. A od flore, kakva se nalazi u južnoj Francuskoj i južnoj Španiji, pa do flore, kakva se nalazi u južnoj Švedskoj i južnoj Rusiji pače na Islandu i Spitzbergima (neke vrste lišaja) luči nas samo nekoliko sati vožnje željeznicom. Malo ima naroda, koji mogu biti ponositi na svoje planine, nego mi Hrvati. Malo ih je koji se mogu podižiti takim razlikama klime, faune, flore, oblika tla i takim divnim vidicima kao što se možemo dići mi.

Da se uzmognemo upoznati sa klimatičkim prilikama naših planina, mislim da bi bilo dobro spomenuti nešto o klimi uopće, te o klimatičkim prilikama tla na kojem se naše planine uzdižu i koje one prouzrokuju t. j. o klimatičkim prilikama Hrvatske i Slavonije.

Klima je srednje stanje svih meteoroloških pojava nekoga mesta ili kraja.

Klimu sačinjava: toplina, zračni pritisak, vлага i oborine. Prema većoj ili manjoj mjeri ovih pojava klima je hladna, vruća, vlažna, suha, oceanska, kontinentalna nizinska, planinska i t. d. Da toplina, zračni pritisak, vлага i oborine nisu na svim mjestima jednake ima više uzroka — a to su: geografski smještaj, more, visina, oblik i sastav tla, vjetrovi i vegetacije, a pogotovo šuma. Glavni uzrok nejednakoj klimi je more (morske struje) i uzvisine (planine), koje naviše čine razlike u toplini. Toplina prouzrokuje vjetrove, a ovi opet oborine, po kojima se zapravo i razlikuje klima. Toplina uzduha visinom opada i to na 100 m 0.5° C do 1° C, prema tomu je li zrak suh ili vlažan. U potpuno suhom zraku opada toplina na svakih 100 m za 1° C.

Kao što toplina tako opada visinom i živa u barometru i to za svakih $10\frac{1}{2}$ m za 1 mm. Donji je naime sloj zraka najteži, pošto ga ostali gornji slojevi pritiskuju. Vlažniji uzduh je teži, a topliji je lakši.

Izmjenom hladnjeg i toplijeg zraka postaju vjetrovi, koji su glavni faktori oborina. Kada vjetrovi dodu do planine, počnu se preko nje dizati, a tim i ohladivati. Ohladijanjem vjetrova se vodene pare u njima sgušuju, postaju kapljice i padaju na zemlju kao kiša. Znamo da zbog toga u planinama i podno planina pada mnogo više oborina, nego u nizinama i krajevima, koji su udaljeniji od planina. Oborine, odnosno njihova množina zavisi i o nagibu planina. Gdje planine padaju strmiye, tamo pada više oborina, nego na položitoj strani, jer se vertikalnim dizanjem zraka vodene pare naglijie zgusnu. Za klimu nekoga kraja nije svejedno kako planine padaju, da li strmenitije ili položitije. Ovdje nam je spomenuti, da većina našega gorja pada strmiye sa sjeverne strane, nego sa južne (Zagrebačka gora, Ivančica, Biologora, itd.). Osim nagiba planina važan je po klimu i smjer njihov. Uglavnom su dva smjera našega gorja. Jedno ide od sjevero-zapada prema jugoistoku, a drugo od sjevera prema jugu. Prvo je paralelnoga, a drugo meridionalnoga smjera. I jedno i drugo znatno utječe na klimatičke prilike Hrvatske i Slavonije: prvo povoljno, a drugo nepovoljno. Prvo sprečava hladne suhe sjeverne i sjeveroistične vjetrove, a otvara put vlažnim i toplim zapadnim i južnim vjetro-

vima. Smjer ovoga gorja se odrazuje u blagoj sjeverno-hrvatskoj klimi. Drugo gorje naprotiv sprečava vlažne tople vjetrove, a otvara put suhim i hladnim sjevernim i istočnim vjetrovima. Smjer ovoga gorja se odrazuje u oporoj kontinentalnoj klimi zatvorenih vispoljana na Kršu.

Hrvatske planine dijelimo prema smjeru na Krš — smjera sjeverno-južnoga i na alpinske ogranke između Kupe, Save i Drave — smjera zapadno-istočnoga. Krš se proteže na jugozapadu Hrvatske u modruško-riječkoj i ličko-krbavskoj županiji, te ima mnogo hladniju klimu od sjeverne Hrvatske t. j. krajeva između Kupe, Save i Drave. Alpinski ogranci imaju mnogo blažu klimu od Krša.

Razlici klime između Krša i alpinskih ogrankaka doprinaša mnogo osim smjera i višinska razgrana. U Kršu je gorje mnogo više od gorja alpinskih ogrankaka. Unutrašnji krajevi Krša pošto su od mora ogradieni visokim gorama imaju oporu hladnu klimu, koja je mnogo hladnija, nego bi se očekivalo prema geografskom smještaju.

Velike opreke u temperaturi primorskih i unutrašnjih krajeva Krša stvaraju karakteristične vjetrove buru i široko. Bura nastaje tim, što se nad Jadranskim morem zrak mnogo više ugrije nego u Kršu. Ugrijani se zrak diže u vis i nad jugoistočnim dijelom Jadranskog mora je slab pritisak zraka(minimum), a nad srednjoevropskim kopnom je visoki pritisak zraka(maksimum) i tako navre zračna hladna struja s Krša na more. Obratno nastaje široko.

Ovoliko je bilo potrebno spomenuti o klimi uopće, da svaki planinar zna najopćenitije klimatičke pojave. A sada ću ukratkoprikazati klimatičke prilike Hrvatske i Slavonije, što je također od prijeke potrebe za svakoga planinara.

Klima Hrvatske i Slavonije tako je raznolika, da ju možemo uglavnom razdijeliti u tri sasvim različita klimatička predjela. Ti predjeli jesu: jugozapadno-hrvatski, sjeverno-hrvatski i istočno-slavonski predjel. Pri ovoj podjeli osvrtnali smo se na visinu, smjer i karakter našega gorja.

Jugozapadno-hrvatski predjel ili predjel Krša ima poradi mora i visokoga gorja raznovrsnu klimu, pak ga moramo podjeliti na tri područja. Ta su: uski dio primorja i otoci, gorje i obronci s primorske strane i zatvorene visočine ličko-krbavske i modruško-riječke županije.

Prvo područje ima sredozemaljsku (mediteransku) klimu: ljetu suho i vruće, a zima kratka, blaga i kišovita. U ovom području snijega pada vrlo malo, a nikada ne ostane dulje (u koliko pada), već se odmah otopi. Vegetacija je bujna i slična vegetaciji južne Francuske i Španije. U ovom području nastaje suša već koncem travnja i traje obično do polovice listopada. U listopadu nastupe silne južne kiše i traju uz male prekide preko cijele zime. U sred zime znadu biti krasni blagi sunčani dani kao u proljeću.

Drugo klimatičko područje zaprema primorsko gorje i obronci podalje od mora. Gole su stijene Krša na suncu do 10° C toplije od zraka. Vruće i sušno ljetu počne već polovicom svibnja i traje skoro pol godine.

Treće klimatičko područje zaprema zatvorene visočine ličko-krbavske i modruško-riječke županije. Ovo područje ima čisto kontinentalnu (suhozemsku) klimu. Odlikuje se velikim oprekama dana i noći, te ljeta i zime. Zima je duga i oštra, traje 5 do 6 mjeseci. Ljetu je žarko i kratko. Proljeće je vrlo kratko, a jesen zna biti vrlo lijepa i ugodna. Oborine padaju većinom jeseni i proljećem (ekvinokcijalne kiše).

Prva dva područja luči višinska razgrana, a blizina mora ih čini jednom klimatičkom cjelinom. Treće područje možemo uzeti i kao posebni klimatički predjel, jer sam za sebe sačinjava jednu cjelinu.

Drugi klimatički predjel zaprema prostor između Plješvice, Male i Velike Kapele, Kupe, Save i Drave sve do Đakova u Slavoniji. Ovo je zapravo predjel ljetnih kiša, ali ima mnogo obilnih kiša i proljeti i jeseni. Karakteristika je ovog klimatičkog predjela: kratka zima, proljeće nestalno i često pod konac mrazovi, ljetu vruće, a jesen lijepa, topla i dugotrajna. U ovom području razlikujemo hladniju i topliju klimu. Ne možemo doduše točno mede odrediti između njih, ali možemo za hladniju klimu uzeti popriliči prostor omeden Ličkom Plješvicom, Kapelom, Goriancima, Samoborskog gorom, Vukomeričkim goricama i Zrinjskom gorom. Bez dvojbe da je ovom uzrok blizina visokoga

gorja i mnoge rijeke i potoci, koji dolaze iz Krša, a primaju mnogo podzemnih tekućica sa hladnom vodom.

Treći klimatički predjel se proteže od Đakova do Zemuna. Ovaj predjel ima savim kontinentalnu klimu. Razlikuje se od klime zatvorenih vispoljana Krša tim, što ima malo oborina, a zrak je vlažan ne samo zimi jeseni i proljeti, već i ljeti.

Klima prija osobito bilju, ali je nezdrava za ljude i životinje.

Osim spomenutih klimatičkih predjela naše domovine imamo u visokim našim planinama još predjel čisto planinske klime.

Do sada smo spomenuli klimatičke prilike Hrvatske i Slavonije te u koliko naše planine utječu na tu klimu, a sada ćemo ukratko navesti razliku između planinske i dolinske klime.

Planinska se klima razlikuje od dolinske po vlagi, zračnom pritisku, toplosti te oborinama. Što je zrak viši, to je rijedi i čišći, a tim upija manje sunčanih zraka nego niži zračni slojevi. Znamo, da je u planinama manja razlika u temperaturi između dana i noći te ljeta i zime. Uzrok je tomu što zrak noću i preko zime daje manje topote pošto je uslijed slabog ili nikakvog zagrijavanja malo i prima.

Sunčane zrake ne ugrijavaju zrak, već najprvo zemlju, koja onda ugrijava zrak. Zrak prima $\frac{1}{4}$ sunčane topline, a zemlja prima $\frac{3}{4}$, te onda daje primljenu toplinu zraku. Zato ljeti i imamo u otvorenim nizinama i poljanama mnogo veću žegu, nego u planinama, jer su se najbliži slojevi zraka ugrijali od zemlje. Dok se ovi ugrijani slojevi dignu u vis, dotle se njihova toplota smanji. Zato je u planinama hladnije, nego u nizinama i poljanama. Zimi imamo obrnuti pojav, u planinama je toplije nego na otvorenim poljanama. Da uzmognemo lakše razumjeti sve razlike između planinske klime i klime otvorenih nizina, polja i dolina ne smijemo zaboraviti, da se zemlja od sunca mnogo brže ugrijava nego voda, a naravno da se brže i ohlađi. Kao što zemlja i voda ne primaju jednako sunčane topline, tako ne prima ni vlažni i suhi zrak jednaku količinu sunčane topline. Vlažni zrak prima mnogo više sunčanih zraka nego suhi. Prima ih mnogo sporije, ali zato mnogo dulje i zadržava primljenu toplinu. Planine zarasle šumom imaju vlažnije tlo nego otvorene poljane i doline, pa su i najdonji slojevi zraka planina i poljana vlažni odnosno suhi. Zato je razlika u temperaturi veća u otvorenim poljanama i nzinama, nego na brežuljcima i planinama, jer što se jedno tlo brže ugrije, to se brže i jače i ohlađi (dobri i loši vodići topline).

Gore smo već spomenuli, da je u planinama zimi toplije nego u nzinama. To vrijedi za planine do 1000—1100 m visoke. Taj pojav tumačimo na tri načina: prvo, da se za vedrih zimskih noći zemlja vrlo rashlađi. Poradi toga se zračni slojevi vrlo ohlađe i postanu mnogo teži, pak se s planina spuštaju u doline, gdje se najhladniji, a tim i najteži zračni sloj nade najdonji, a topliji slojevi dolaze do spomenute visine gornji. Drugi je razlog ovoj pojavi, što je suh i čist planinski zrak, pa planinsko tlo može u sebe primati mnogo više topilne, nego okruženo vlažnim zrakom nizinsko i dolinsko tlo. Od vjetrova zaklonjena i suncu okrenuta planinska mjesta imaju često temperaturu skoro kao usred ljeta. Treći je razlog snijeg, koji prijeći da zemlja gubi svoju toplinu. On ne upija sunčanih zraka, nego ih odmah odbija. Tako tumačimo nevjerojatnu toplinu sunčanih zraka u sred zime, naravno, kako je gore pomenuto, na mjestima izloženim suncu i od vjetrova zaklonjenim. Zato se u novije doba osnivaju lječilišta u takvim visinama, gdje vladaju takove klimatičke prilike. U Zagrebačkoj gori imamo takvo lječilište Brestovac za sušićave, a našlo bi se u našim planinama još vrlo mnogo za tu svrhu prikladnih mjesto. Našim planinarima i športašima su ovakva mjesta poznata, pak se idu i po zimi onamo sunčati. Prošle zime su osobito mnogi to činili, jer su bili lijepi sunčani dani, a snijega je bilo mnogo. Neki su od takoga sunčanja pocinili kao usred ljeta.

U zatvorenim dolinama i uvalama imamo obrnuti pojav. Odozgo na brdima ohlađeni slojevi uzduha postaju teški, spuštaju se u doline i uvalе, a nemaju iz njih više izlaza, ako nisu izvrženi vjetrovima, nego lebde nad njima. Zato je u ovakim dolinama i uvalama noću i zimi hladnije nego u brdima, (Očurski klanac između Ivančice i Strahinje.) Radi te pojave nalazimo ljudska naselja i na nepristupačnijim obroncima brda, a ne u takvim dolinama i uvalama.

(Svršit će se.)

Jankovac.

J. Poljak:

Zagreb,

Mnogi se je planinar sigurno začudio, kada je čitao u Planinarskom vijesniku što izlazi u Jutarnjem Listu, da je u ravnoj Slavoniji u ubavom mjestancu Orahovici osnovana podružnica Hrvatskog Planinarskog Društva. Mnogi si je stavio pitanje, kamo planinare ti planinari, zar i tamo ima tako lijepih izleta kao u okolini Zagreba, Samobora i drugih naših krajeva? Nu tko pozna pobliže one krajeve, tomu je bilo posve jasno zašto su neki agilni orahovčani nastojali iz svih sila da se osnuje planinarska podružnica u ubavoj Orahovici. Romantičan položaj Orahovice na sastavku Papuka i Krndije, kao stvorena je izlazišna tačka za mnoge lijepе izlete što u Papuk što opet u Krndiju. U ovo nekoliko redaka želim čitateljima Hrv. Planinara, da prikažem jedan od vrlo lijepih izleta u Papuk do Jankovca. Kao izlazišnu tačku uzeti ćemo Orahovicu, odakle vode dva dosta dobra puta za planinara.

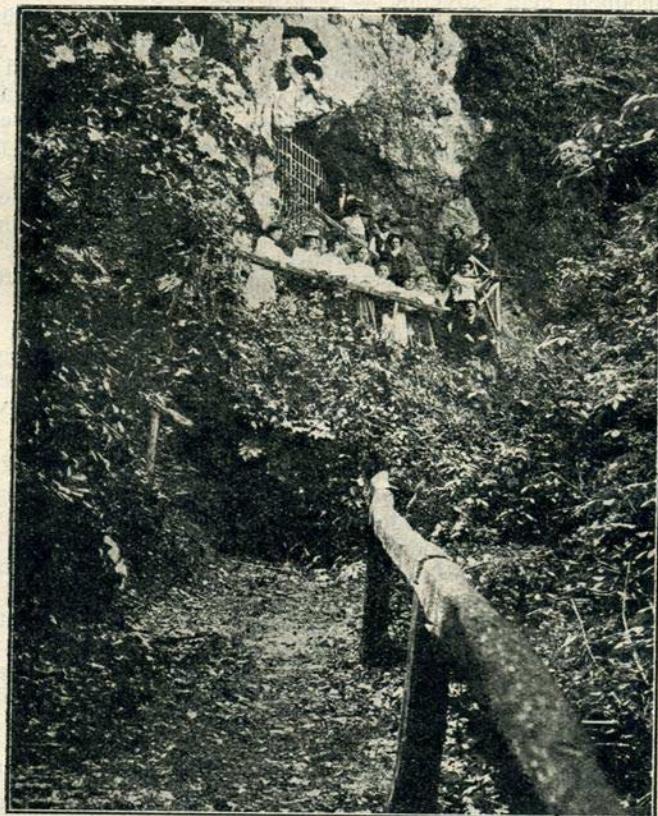
Prvi i ujedno nešto naporниji put vodi nas iz Orahovice dolinom Radlovca potoka do tako zvanih Sastavaka, gdje se sastaje Zlostup potok s Velikom Rijekom. Jedno od drugoga dijeli hrbat Ravne Kose na kojega vodi staza, a nakon što smo prevalili jedno dva kilometra tom šumskom stazom dolazimo na bolji šumski put. Tim putem neskretnjući ni lijevo ni desno idemo preko Bazove Glave, a odavle hrptom iste na Kratelj. Došavši na Kratelj valja biti oprezan pošto je tu križanje od više puteva. Jedan lijevi vodi preko Torina u Kaptol, drugi desni vodi preko Smrdljiva dola prema selu Smrdić odnosno Pušine. Naš je treći put, koji vodi sredinom između ovih dvaju, a vodi tik ispod glavice Češljakovačke visi pak u Jankovac. Prednost ovoga puta je u tom što ne prestano vodi šumom i po hrptu spomenutih kosa. Trajanje toga puta iznaša oko četiri do pet sati. Drugi manje naporan put vodi nas iz Orahovice mimo grčko-istočne mjesne crkve do na kraj mjesta Orahovice, a odavle desnom stranom potoka Radlovac, do u visinu gorskog vrela Točak. Ovdje zakrenemo na desno prema šumi Kestenje, i eto nas za kojih dvadeset minuta u malom gorskom seoci Gornjoj Pištani. Odavle nas vodi kolnik preko oniskog brijege u selo Kokočak ili kako ga tamošnji seljaci zovu Klokočak, pak dolinom potoka Šeginac do mlina gdje iza mlinu vodi put u selo Krajnu. Iz Krajne se spustimo preko brijege Uzbrdnice na cestu i cestom udarimo preko Pušine u Drenovac. Iz Drenovca smo dolinom Drenovačkog potoka za jedan sat u Jankovcu. Duljina ovoga puta iz Orahovice do Jankovca iznaša 25 km, a prednost mu je ta, što se ne treba bojati da će planinar zabasati.

Ovaj je put i radi toga zgodniji što dolazeći dolinom Drenovca potoka uživa planinar u divljoj romantici i bogatstvu prirodnih krasota, kojima je onaj kraj obilno nadaren. Lagano se uspinjući kolnikom od Drenovca već se iz daleka čuje šum vode, a zašavši malo podalje medju one stogodišnje bukve između granitnih i gnajsnih hridina ruši se potok Drenovac u stotine slapova i brzica orosujući svojim biser kapljicama užarena lica planinara. Gusta šuma zastire nam u daljem putu vidik, šum biva sve jači i žešći, i nakon nekoliko časaka pušne ti pred očima predivna prirodna slika — Jankovački slap. (Slika u prilogu). Kako se gornji dio doline Drenovca potoka sastoji od nekoliko stepenica, od kojih je ona Jankovačkog slapa najviša, to se ovdje potok Drenovac ruši u dubinu od kojih 15 do 18 metara uz silan štropot i šum, poput mlaza od milijuna sitnih briljanata, koji se na sunčanom svjetlu ljeskaju u svim bojama duge. Razbijajući se o gnajnsne stijene rastače se u dva srebrena traka, koji nakon što su se urezali u gnajnsu stijenu tvoreći cio niz manjih slapova opet se sastaju i teku dalje kao Drenovac potok. Gnajnsne stijene, velika vlažna obilje humusa razlogom su, da je na Jankovcu tako bujna vegetacija kao malo gdje u Papuku i Krndiji. Sve kamene stijene prevučene su debelim mahovinama, bujne paprati kao bujatka, jelenak izviru iz kamenih šupljina, pak izgledju, kao da ih je tamo zasadila čovječja ruka, a ne divlja i razuzdana priroda. Uz vodu pak nalazimo cito cvjetni sag raznih odoljena, salvia, modrocvjetnih zvončića, žutih jedića, crvenih geranija i svu silu raznih drugih bilina.

Idući dalje preko mosta podno samoga slapa dolazimo na mali ravnjak na kojem se nalazi nekadanji dvorac Jankovića osjenjen bujinim lipama, a do njega se u novije doba smjestila lugarnica. Odavle nastaje promjera u izgradnji terena, jer mjesto starih gnajsa

i granita dolaze razrucane i rastrošene stijene dolomita . Na podnožju tih stijena izbijaju jača vrela izvrsne pitke vode, koja se slijeva u dva prostrana jezera — današ gotovo posve zapuštena i šašom obrasla. Tu se iz daleka zapaža visoka posve strma stijena u kojoj se vidi rešetka iz željeza. Približimo li se posve do tih rešetki vidimo oveću špilju, a na sredini iste žrtvenik iz crvena mramora u kojem počiva grof Janković. Špilju je stvorila priroda sama, pak je kao grobnica samo donekle preudešena. (Sl. 1.).

Nešto iznad ove spilje nalazi se druga mnogo dulja, ali niža t. zv. Maksimova spilja, u koju se nekada zaklanjao glasoviti harambaša Maksim Bojanić. D. Hirc kaže, da je Maksim hajdukovaо od g. 1850.—1862., dok nije pao u ruke nekog četnika Ogulinca. I eto tako na jednom mjestu našla su zakloništa dva toli različna čovjeka, pak

Papuk: Jankovićev grob.

Foto : M. Ollrom.

taj odnos vrlo lijepo karakterizuje Pavlinović ovim riječima: »Dvije su špilje uporedo, jedna na pokoj mrtvim ostancima ljubitelja prirode, druga, na pričanje pustajinskih pu-stolovina; prošlost obje zaodjeva svojom otajstvenom koprenom. Iz te javljaju i kreću ti dušu, sad kao zraci blage svjetlosti, sad kao bljeskovi užasnih tmina, uspomene i blage i užasne. Uz sjetni pogled na stećak, uz pijev slavuljev ,uz ljesk tihe vode, uz romon vira; pri njihu lelige, pri miru majčine dušice, pri rajsкоj ljepoti prirode: bljesne hajdučki posmijeh, užas pohare, blud i krv.

Ipak, samotnik i pustahija jankovački, oba su nešto srođna imali u duši ;oba je mučilo neko vjedogonjstvo, koje jednog napusti u vilovnjake, a drugoga u razbojниke».

Razgledavši tako sve što je lejpo i zanimivo, sjetimo se i povratka. Sa Jankovca može se preko Duboke za tri sata doći do Velike, a odavle dalje prema Požegi, ili se vratimo natrag u Drenovac, a odavle ili prema Voćinu, ili pak prema Orahovici. U svakom slučaju valja hranu sobom ponijeti, jer se na Jankovcu ništa ne dobije do li dobre zdrave gorske vode.

Zgodovina in razvitek Slovenskega Planinskega Drštva.

Pavel Kunaver.

Ljubljana.

Po severozahodnem delu Slovenije se razprostirajo jugovzhodne skupine Alp in se tu zadnjikrat razvijejo v vsej svoji krasoti, pestrosti in mogočnosti. Julisce Alpe, Karavanke in Savinjske Alpe ali Kamniške planine so glavne tri skupine, ki se odlikujejo vse s svojimi izredno krasnimi vrhovi in čudovito lepimi dolinami, prva pa tudi z divnimi jezeri. Stoječi na koncu velikanske verige Alp tik nad velikim kotlinama ter na začetku Krasa, nudijo velikanske razglede, ki obsegajo najdivnejše strme skalne vrhove, krite z večnim snegom in ledom, in brezmejno valovje gozdnatega sredogorja, na južu pa se sveti celo gladina našega modrega Jadranškega morja.

Na jugu in vzhodu oklepa te v sinjo višino moleče skalne grebene široki pas sredogorja. Številni so tudi tu vrhovi, ki mole iz širnih gozdov v višave in nudijo posebno na Alpe neizrečno lepe poglede. To sredogorje pa pripada deloma že Krasu, kjer se lepi naravi pod milim nebom pridružijo še podzemski čuda: vodne, kapniške in ledene jame.

To čudalepo naravo naše domovine so vzljubili Slovenci že davno. Med prve alpiniste štejemo našega pesnika Valentina Vodnika, ki je že pred 125 leti polezel na Triglav in je gorski naravi v čast zapel veličastno odo »Na Vršacu«, katere vsebina priča, kako globoko je občutil vse velikanstvo planinske narave. Bil je to eden prvih žarkov vstajoče zarje alpinizma.

Valentin Stanič, tudi slovenski pesnik iz začetka 19. stoletja, pa je živel planinskemu svetu še mnogo zvestejše in je priznan pionir v Vzhodnih Alpah.

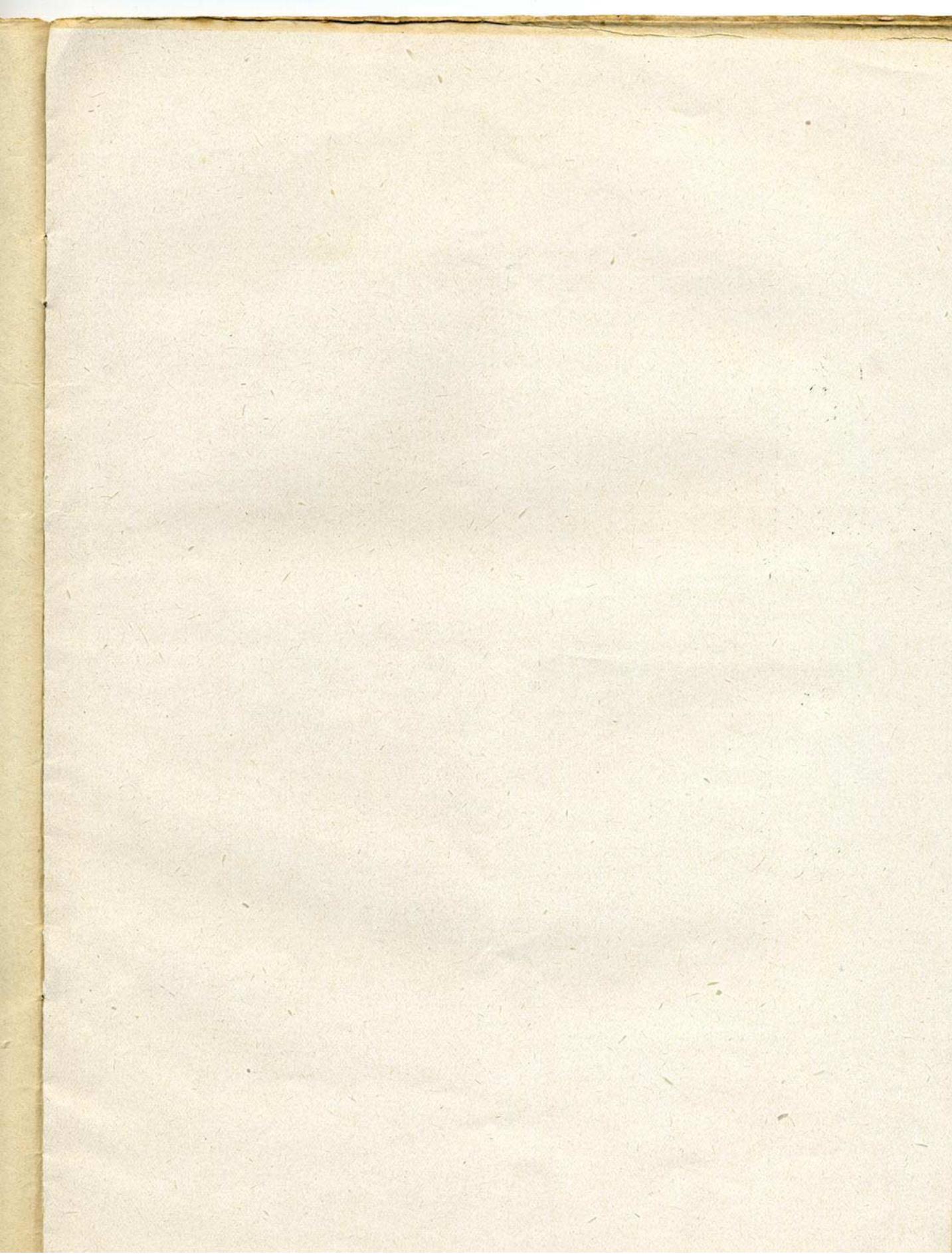
Ljubezen do krasne gorske prirode, a tudi vedno izrazitejše velikomestno življenje je pripomoglo, da se je v ljudeh vedno silnejše pojavljalo hrepnenje, poziviti duh in telo v okrilju gora. Tok izletnikov iz mesta v Alpe je postal vedno silnejši ter je tekom zadnjih 40 let preplavljal one dele gorskih pokrajin, ki leže blizu prometnih cest.

Nastala so planinska društva, katerih cilj je bil omogočiti in olajšati dohod v osrčje Alp. Žal, v naše slovenske gore pa je »Deutsch-österreicherischer Alpenverein« zanesel poleg onih lepih ciljev tudi grd narodnostni boj. Postavljal je v naših planinah koče, ki pa niso bile samo zavetišča za turiste, ampak so bile obenem postojanke in predstraže nemštva. Na lastnih tleh so se Slovenci v teh kočah čutili tujce in to se jim je dalo tudi čutiti.

Z naporom Nemcev, uničiti naš rod in nam vzeti naše lepe gore, pa je rastlo tudi število slovenskih turistov, ki so vroče vzljubili našo krasno domovino in spoznali nevarnost, ki je grozila od severa. In mladi navdušeni možje divni gorski prirodi in načodu čisto udani, so se združili v Slovensko planinsko društvo.

Značilno je, da je vzklika misel, ustanoviti to društvo, visoko gori na krasnih in razglednih pobočjih Stola. Tam so se našli na strmi skali nekega lepega letevnega dne 1. 1892. hribolazci Josip Hauptman, Ivan Porenčan in Anton Škop. Mogočni venec naših gora se je razprostiral pred njimi in njegova lepota jih je razveseljevala. Toda srce se jim je stisnilo, ko so se spomnili, da je gospodar v tem gorskem kraljestvu tujec. Rešiti ta lepi del naše zemlje in navdušiti Slovence zanj so sklenili in ustanovili so v ta namen

PLANINARI! nastojte da Vam glasilo „Hrv. Planinar“ bude što bolji, pak zato šaljite slike i članke o našim planinama.

PAPUK: SLAP JANKOVCA.

FOTO: M. OLLROM.

27. februarja 1893. Slovensko Planinsko Društvo, kateremu so se pridružili številni zavedni in naravo ljubeči Slovenci.

Glavni cilj tega društva je bil, Slovencem, ki so posebno v mestih v prostem času posedali v zakajenih kavarnah in gostilnah, pokazati bogastvo naših gora: lepoto velikanske narave, toriče zdravja in kreposti, pa tudi bogato delavnico znanosti. Kar pa je začel nasprotnik, otvarjanje planin s pomočjo nadelanih in zavarovanih potov in postavljanjem koč za turiste, to je bilo treba nadaljevati še mnogo intenzivnejše.

Vsem tem nalogam je bilo Slovensko planinsko društvo popolnoma kos in jih je sijajno rešilo, ker delalo se je z navdušenjem in samozatajevanjem.

K uspehom pa je pripomogla dobra organizacija. Središče tvori »Osrednje društvo«, okoli katerega je bilo zbranih po Sloveniji do l. 1914. 24 podružnice s ca 5.000 članji. O novih turah, znanstvenih daziskavanjih, društvenih vesteh i. dr. je članom poročalo društveno glasilo »Planinski Vestnik«, ki so ga v zadnjih letih pred vojno krasile lepe slike.

Oglejmo si še nekoliko podrobnejše delovanje SPD. Člani sami in posebno odborniki so začeli zaznamovati že obstoječa pota po dolinah in gorah, da so olajšali turistom orientiranje. Ker pa je z daljšimi izleti združeno prenočevanje, je bilo treba na najbolj obiskovanih gorah in važnih križiščih gorskih stez postaviti varna in po možnosti udobna zavetišča. Že leta 1894 je društvo postavilo na planini znamenite in planinskih cvetic bogate Črne prsti (1844 m) »Orožnovo kočo«, ki je privabil veliko število turistov.

Najpotrebnejše pa so bile koče v okolišu prekrasnega Triglava (2865 m), naše najvišje gore. Od njegovega podnožja se koncentrično razprostirajo globoke doline, katerih lepota je znana danes med vsemi turističnimi krogi Evrope. Te doline omogočujejo pristop na Triglav od vseh strani. SPD. je postavilo v eni teh dolin svojo prvo triglavsko kočo, »Vodnikovo kočo« na Velem polju. Toda komaj 1 uro pod vrhom Triglava se na Kredarici (2515 m) strinja mnogo potov in l. 1896. je društvo sezidalo tu gori lepo kočo. Zaradi vedno rastočega prometa jo je do danes razširilo v udobno urejeni »Triglavski dom«, pravi visokoalpinski hotel.

Izmed dolin je v Julijskih Alpah pač najlepša Vratska dolina, ki jo zaključuje 1500 m visoka stena Triglava. Ker pa je od tu speljanih na razne vrhove mnogo poti, je bila začetkom postavljena »Aljaževa koča« k malu premajhna in danes jo nadomestuje lep hotel »Aljažev dom«, prava Mekka turistov. On omogoči dostop ne samo na Triglav, ampak nudi gostoljubno streho tudi onim, ki obiskujejo kraljestvo Razorja in Škrlatice.

Ob koncu Bohinjskega jezera, tam kjer pridere vanj bistra Savica, stoji hotel »Zlatorog«, last SPD. Radi divne lege ob jezeru in izhodišča na Triglav, kakor tudi radi najboljše oskrbe ga radi obiskujejo turisti in stalni gosti.

Vrhу Triglava samega pa je požrtvovalni župnik Aljaž postavil žezezen »Aljažev stolp«, ki nudi v hudem vetrju zavetišče malemu številcu planincev.

Na važnem prelazu Vršič (1611 m), izhodišču na krasne verhove Prisojnik (2547 m), Mojstrovka (2332 m) in Jalovec (2643 m) ter v dolini Trenta in Pišenca je postavila Kranjskogorska podružnica »Dom na Vršiču«, ki je privabil poleg veleturistov tudi mnogo zmernejših izletnikov, kajti že od njega je na slikovite vrhove in globoke doline lep razgled.

Tudi akademiki niso zaostali in so postavili svojo zgradbo v koncu Koritnice pod Mangartom (2678 m). Od te koče vodijo steze tudi na druge vrhove, a tudi sama na sebi je točka, ki je vredna poseta, ker leži že blizu gozdne meje in se od nje vidi Jalovec v vsej mogočnosti.

Na Karavankah je društvo postavilo na najlepših vrhovih koče: na Golici (1836 m), »Kadilnikovo kočo«, na Stolu (2236 m), »Prešernovo kočo« in na pobočju Begunjščice (2063 m) »Vilfanovo kočo«. Posebno obiskana je prva, kajti spomladi je Golica vsa bela krasnih narcis in ta koča omogoči s svojo gostoljubno streho, da se tisoči počitka in lepote željnih turistov navžije gorske krasote. Izgredno lep pa je razgled od »Prešernove koče«, ki počiva na vrhu Malega Stola nad 2100 m visoko: obdan od venca divnih gora leži turistu, ki stoji pred to kočo, malone pod nogami biser Slovenije, Blejsko jezero.

V olajšavo poseta je društvo postavilo posebno mnogo koč v Kamniških planinah. S svojo milino, kakor tudi s svojimi krasnimi vrhovi in bogastvom divjih koz privabi to gorovje vsako leto tisočev turistov v svoje okrilje. Največ jih poseti Bistriško dolino, kjer koča prevelikega obiska že več sprejemati ne more. Vrhu Kamniškega sedla (1921 m) stoji »Kamniška koča«, od katere se nudi pogled na sever in jug in na divno oblikovane vrhove okoli sedla. Na vse strani so izpeljane krasne steze in ena, najlepša, vodi doli na izredno lepo ležečo planino Okrešelj, kjer si je Savinjska podružnica postavila lepi »Frischaufov dom«. Od daleč prihajajoči tuji prištevajo to planino zaradi velikanstva okolice k najlepšim v Alpah sploh.

Pod orjaškimi severnimi stenami Grintavca (2559 m) stoji na Ravneh »Češka koča«, lična stavba bivše Češke podružnice SPD. Seveda je tudi ta krasno ležeča koča zvezana preko vrhov in sedel z drugimi kočami.

Glavno zavetišče vzhodne ali Ojstričine skupine Kamniških planin je »Kocbekova koča« pod krasno Ojstrico (2350 m). Od vseh strani prihajajoče steze se tu križajo in vodijo turiste na številne lepe vrhove in doline, med katerimi slovi po svoji izredni krasoti posebno Logarska dolina, katero radi primerjajo cirkusu Gavarnie v Pirenejah.

Tako smo omenili le najglavnnejše koče, ki jih je SPD. postavilo po najlepših točkah naših gora, da najdejo številni izletniki v njih varno streho, dobro postrežbo in prenočišče. Poleg teh koč pa stoji po drugih hribih, posebno po lepem sredogorju, še mnogo manjših koč, ki jih naravljubeče občinstvo v velikem številu poseča.

Po zrušitvu Avstrije pa je pri nas izgubilo pravico delovanja tudi nemško-avstrijsko planinsko društvo (D. Ö. A. V.), od katerega je SPD. pridobilo tudi številne koče v svojo last ter jim dalo naša imena. Med najlepšimi so sledče: »Aleksandrova koča« pod vrhom Triglava, skoraj v isti višini z domom na Kredarici, »Staničeva koča« ob Triglavskem ledeniku, »Koča pri sedmerih Triglavskih jezerih«, pet ur od krasnega Bohinjskega jezera in planinskega hotela »Zlatorog«, ter »Erjavčeva koča« pod Vršičem. V Karavankah sta pripadli S. P. D. »Spodnja koča na Golici« in »Valvazorjeva koča« pod Stolom, v Kamniških planinah pa »Coisova koča« na Kokrskem sedlu (1791 m), »Koča na Korščici« pod Planjavo (2390 m) in Ojstrojico (2350 m) i. dr.

Poleg postavljanja planinskih koč pa je S. P. D. olajšalo dostop v gore posebno s premnogimi stezami, ki jih je pustilo speljati, zaznamovati in zavarovati do vseh koč, na vse vrhove in na vse lepše točke gora.

To pa ni bilo lahko delo, ker je večina visokih gora silovito skalnata in je bila preje dostopna le izurjenim plezalcem, med njimi posebno Triglav. Toda društvo se ni vstrashilo dela in se je svoje res teške naloge lotilo z vso vnemo in požrtvovalnostjo. Tako je izpeljalo na vrh Triglava stezo, ki ima malo primer. Za noge je vsekajih v živo skalo neštevilno stopnic in debeli železni klini in žica nudijo turistom najzanesljivejše prijeme. Kjer so nekdaj mogli le najboljši planinci, tam gre danes lahko vsak, ki ima le malo poguma in zato je Triglav danes gora, ki jo planinci najraje obiskujejo.

Sto in sto steza, ki vodijo po položnejših pobočjih gora, tu ni mogoče naštevati, zato naj poleg gori opisane omenim le še nekatere, ki se po svoji lepoti in tehnični izvršitvi posebno odlikujejo. Med temi je Tominškova pot, imenovana po sedanjem predsedniku S. P. D. dr. Franu Tominšku. Izpeljana je po zahodni steni Cmira (2393 m) in vodi poleg lažjih potov iz Vrat na Kredarico. Gre nad silnimi prepadi in nudi velikanske poglede posebno na Triglav in njegovo steno. A varno stopa planinec v teh divjih krajih, ker povsod so izsekane stopnice, zabitih številni klini in napete železne vrvi.

Krasna je tudi steza, ki veže Kamniško sedlo z Okrešljem. Preko mestoma prav navpičnih sten Brane so izsekali ter izstrelili in zavarovali pot, ki jo je že prehodilo več tisoč izletnikov obojega spola in vsakdo se je le divil krasotam ter bil hvaležen društvu, da je speljalo pota tudi v kraje, ki so bili poprej tako redko komu dostopni.

Izredno težko je bilo speljati pot skozi Turški žleb med Tursko goro in Rinko. Sišno strm je ta žleb in celo leto leži v njem sneg. Zato so moralo vsekati v navpično steno od njem stopnice, kjer jih pa tudi izsekati ni bilo mogoče, so zabilo v skalo železne stopnjice, za roko pa so pritrtili veliko množino železne vrvi in močnih klinov.

Takih krasnih potov pa je v naših planinah mnogo in preveč bi jih bilo ta popisavati. Povsod stopa danes turist varno in dobro, na položnejših pobočjih pa tudi prav zložno in člani S. P. D. in nečlani, ter loveci in domačini porabljajo te steze S. P. D. radi in hvaležno.

Številna so bila tudi predavanja, ki jih je društvo priredilo v svrhu pouka in navdušenja občinstva za planinstvo. Posebno nalogo pa si je nadelovalo tudi s tem, da prireja razstave fotografičnih in umetniških planinskih slik, s čemur podpira umetnost in goji in budi smisel za lepoto gora in narave sploh.

Tudi je ustanovilo še pred vojno kurze za vodnike, v katerih so se zmožni in vestni domačini vzgojili za važno vodniško in reševalno službo v gorah.

Vojno je društvo razmeroma dobro prestalo. Skrbno, dobro in previdno gospodarstvo je privedlo društvo iz težke dobe z dobrim gmotnim stanjem. Boli pa, da so zaradi političnih razmer odpadle krasne pokrajine Goriške in Primorske ter Koroške! Tudi je vojaštvo nekatere koče močno poškodovalo in bodo poprave mnogo veljale.

Vendar stoji društvo kakor preje tako tudi sedaj splošno priznano kot važen kulturni faktor, ki budi v ljudstvu le najplemenitejše težnje in pospešuje z ljubeznijo do narave tudi v veliki meri narodovo zdravje. Zavedajoč se vsega tega, bo zasledovalo S. P. D. svoje cilje tudi v prihodnosti z enako vnemo, kakor dosedaj in želi, da bi se smisel za planinstvo vzbudil tudi v drugih lepih pokrajinah naše krasne države!

Rožanski-Kukovi u sjev. Velebitu.

Dr. I. Krajač :

Jastrebarsko.

Planinarski — bez obzira na opširnost vidika — najinteresantniji dio Sjevernog (gornjeg) Velebita jesu njegovi »Kukovi«.

To su visoki, goli, rastrgani kameni vrhovi raznovrsnog oblika sa djelomice okomitim bočnjama. Većinom se nižu jedan do drugoga odijeljeni međusobno dubokim strmim ponikvama.

Započinju u pravcu sjever-jug od Gornjeg Zavižana, a od visokog sedla Lubenskih Vrata, što ga međusobno tvore, rasprostranjuju se u pravcu prema istoku tvoreći Gornje ili Hajdučke i prema zapadu tvoreći Dolnje ili Rožanske Kukove.

Golo bijelo stijenje sjeverovelebitskih kukova daje u harmoničnom spoju sa vegetacijom posve zaseban karakterističan izražaj cijeloj ovoj gorskoj skupini, koju posebno obilježuje prema inim kamenim tvorevinama alpske prirode.

Od Dolnjih ili Rožanskih Kukova u suvisloj skupini kao najviše jugozapadni veliki Kuk ističe se: Crikvena (Sl. 2.).

Tko samo prelazi trupinom Sjevernog Velebita iz Krasna na Alan, taj ga — kao i ogromnu većinu zapadnih kukova — ne vidi. To su sakriveni planinski velebitski čari.

Sa vrha Alančića sjeverno nad sedlom Velikog Alana se u nizu zapadnih kukova vidi kao naj(jugo-)zapadnija masivna kamena kula sa širokim tijemom.

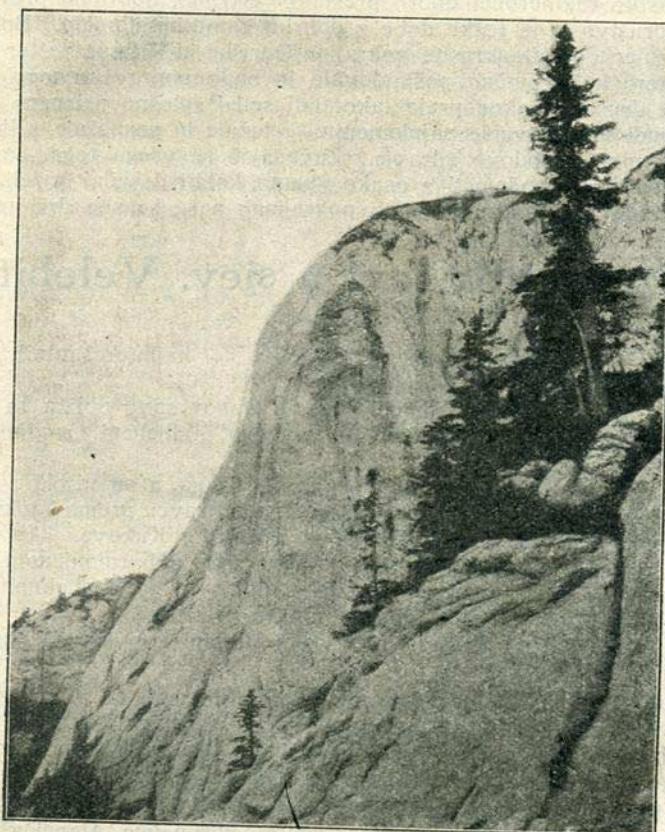
Prilaz do nje je najpovoljniji sa Velikog Alana (nad Jablancem). Polazi se sa sedla u sjevernom pravcu usponom kroz šumicu južnim obroncima Alančića, zatim čistinom istočno mimo Alančića (koji dakle ostaje zapadno) od vode izrovanim gorskim košanicama, pa mimoilazeći zapadnu stijenu Velikog Daščevca mimo ovelike lokve zvane Rožanska Ruja nastavljajući po gorskim košanicama na Ripištu, odakle je prema zapadu lijep pogled na istočne poluošumljene a polukamenite glavice sklopa Rožanskoga vrha. Staza vodi dalje po gorskim košanicama uz položite ponikve sa košanicama preko položina podno Serovskog Vrha na Plančice spuštajući se sada prema sjeveru u šumu kroz Miholjičinu Dolinu, Vabin Dolac i Legčevu Dragu više Cipala. Idući tom stazom u sjevernom pravcu na desnu dakle istočnu ruku nalazi se uz put znak sastojeći od kupa kamenja (kamenik, Steimann). Na tom mjestu valja ostaviti dosadanju stazu, pa okrenuti desno dakle prema istoku — jer se nalazimo zapadno pod Crikvenom — pa se popinjati šumom uzbrdo, a poslije po samom stijenju. Dosta lagodni nogostup vodi prema stijenju, a zatim uz stijene po širokim preponoma (Band), pa usjeklinama kroz stijenje i

dalje po širokoj preponi u stijenu uz duboke strmoglave lijevkice medju Kukovima, dok konačno ne izidje na ošumljeni zaravanak pod samom Crikvenom.

Crikvena se prema jugu ruši gotovo okomitom masivnom monolitnom nerazvitetom bijelom jakom stijenom ispruganom paralelnim okomitim brazdama. Po toj stijeni je nepristupačna. Na planinara pravi utisak: veličine, jakosti i snage.

Slika južne stijene snimljena je sa istočne strane iz stijena (jer je nasuprot šuma), koja preči vidik). Smrč, koji se vidi, bio je pred fotografskim aparatom, a za omjer visine stijene mjerodavni su smrčevi, koji se na samoj stijeni nalaze.

Tko hoće da pogleda sjeverno stijene Crikvene, taj mora ostaviti stazicu nasuprot Crikvene, pa se preko uvale popeti na sedlo izmedju Crikvene i Varnjače, odakle treba

Sl. 2. Velebit: Crikvena. (Južna stijena).

Foto: Dr. I. Krajač.

sići u ljevkastu guduru, pa bez staze popeti se na stijenje, koje leži nasuprot sjeverno od sjevernih stijena Crikvene, od kojih su odijeljene dubokim prodom.

Odavde je snimljena snimka prikazujući okomito, djelomice obrasio, izdrto i rastrgano stijenje sa uskim posve okomitim usjeklinama spuštajući se okomito do podnožja.

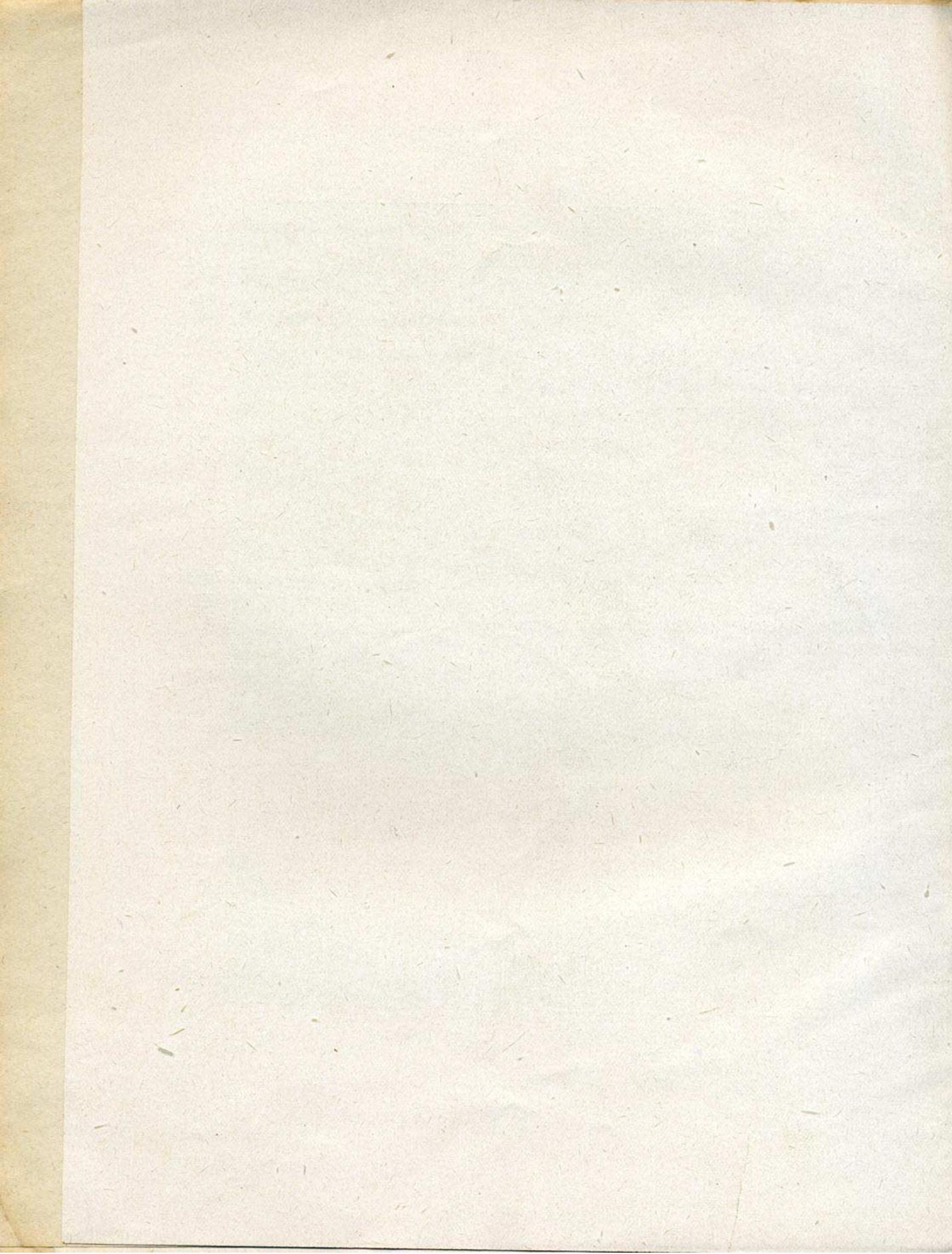
Uspon na Crikvenu nije normalno moguć niti po južnoj stijeni, niti po sjevernom stijenju.

Uspon je moguć sa zapadne strane. Od pomenutog ošumljenog zaravanka pod i pred Crikvenom, na koji smo došli, valja se kroz grmlje probiti do same stijene, pa ići uz zapadnu stijenu do točila i tada ostavivši stijenu točilom upravo uzbrijeg u sjevernom

SAMOBORSKA GORA: POGLED NA RUDARSKU DRAGU I SKUPINU OŠTRCA.

FOTO: M. ŠENK.

pravcu na hrbat, pa hrptom natrag na vrh. Teži je uspon od istog točila napred držeći se uvijek stijene i zaokrećući s njome prema istoku do širokog kamina, u kojem se par metara nad tlom nalazi osušeno šmrčeve deblo, pa se valja po stijeni popinjati do tog debla, a zatim povrh debla u istom pravcu do vrha kamina i preći u otvorenu stijenu, te pravcem prema sieveru na hrbat i vrh.

Pogled sa vrha je otvoren na okolišne vrhove i gole okolišne kukove.

Moguće je jošte nešto teži prilaz uvijek po stijenu i kamenim hrptima od Lubenskih Vrata. Puta nema, nego se uspinje sa Lubenskih Vrata zapadno po stijenu na prvi vrh na karti Vratarski Kuk (1678 m), odakle kamenitim hrptovima nad dubokim lijevkastim i ovalnim rastrganim kamenim ponikvama pod Varnjaču i Crikvenom, pa na nju.

Za jedan i drugi prilaz bit će danas potreban vodić. Potrebniji je za prilaz s Alanom ili prelaz na Alan i to takav vodić, koji pozna kraj i njegovo nazivlje. Prilaz sa Alana je laganiji, ali pogibeljniji radi zabludjenja u šumi. Prilaz preko vrhova sa strane Lubenskih Vrata je — za u stijenu izvježbanog planinara — interesantniji, nešto teži, ali sigurniji, jer su kameniti vrhovi goli, u povodu čega je lakša orientacija, a mimo toga vidi planinar znatan dio kose zapadnih t. zv. Dolnjih Kukova sa Varnjačom i Crikvenom. U tom slučaju valjat će se vratiti istim putem i noćiti na Lubenovcu. Za prelaz na Alan trebat će radi sigurnosti vodić.

Naše slike.

Naše slike u prilogu. Slapovi Jankovca prikazani su pobliže u članku „Jankovac“. Druga slika prikazuje nam vrlo slikovitu i romantičnu Rudarsku Dragu kraj Samobora. Zagrebački i okolišni planinari poznaju krasote Rudarske Drage, a da se ostali uzmognu bar

donekle upoznati s istom donosimo vrlo uspjelu sliku vrsnog planinara i amatera g. M. Šenka. Slika je snimljena sa predbrežja pred početkom sela Rude pak nam prikazuje okoliš sela Rude s pozadinom Velikog i Malog Oštrea.

Planinarske vijesti.

Sa razvalinu »Greben-grada«. Već kroz više godina rado se prošecem iz Novog Marofa do Greben-grada na obronku Ivančice. Ove godine opazio sam promjene, koje me zabrinjuju i kao planinara, ali i kao ljubitelja prirode. Krasnu, zdravu bukovu šumu ispod Greben-grada siječe jedno poznato šumsko industrijalno poduzeće. Prije smo se iz sela Madjarova uspinjali krasnim hladovitim putem sve do ruševine nekadane kule madžarskih »Raubrittera«. Put tako je dobar, da bi se mogao konjima voziti sve do samoga grada. Uz put razveselit će te sada crvenilo ciklama, a u proljeće nježna prevlaka bijele lazarkinje. Ispod ruševina stoji nekoliko stotina godina stara ogromna bukva, ispod koje izvire studeno vrelo. Kod toga vrela bila je nekada klupa i stol; tu se oduvijek planinari odmarali i krijeplili. Danas nalazimo ovdje samo ostatke maloga plato-a, a na ogromnoj još zdravoj bukvi urezana imena mnogih izletnika. Čini se, da će i ovaj danas još živi svjedok nekadanjih boljih vremena u ovom kraju past iod ruke eksploratora, a vrelo će zatrpati blato i mulj. Kao što nestaje ruševina Greben-grada, nestat će polako i onih prirodnih krasota, koje su nas izletnike dovelike svake godine ovamo.

Bilo bi dobro, da se prigodom sječe poštedi

bar prekrasna bukva, iz čijeg se korijena cijedi bistra voda. Ta nas je bukva zabavila gotovo cijeli jedan sat rješavanjem urezanih pismena. Pa prije nego i taj stari čuvar »Greben-grada« padne, ponijeli smo njegovu sliku i prepisali davno urezana pismena. Najstarije ureze nismo mogli odgonenuti, ali smo jasno razabrali urezanu godinu 1867. — dakle prije punih 55 godina; iznad te godine urezano je ime Berdin; ispod njega je ime Kučenjak, bez sumnje ime nekadanjeg župnika u Ivancu a poslije kanonika Milana Kučenjaka. Nad urezanim godinom 1876. vidimo više jasno urezanih poznatih imena; novijih ureza ima sva sila od poznatih varaždinskih izletnika i društava.

Greben-grad nije više u rukama tujinca, koji je pravio izletnicima i narodu neprilika; danas je on u rukama naših ljudi. Moguće je time on i njegova okolina izvragnuta pogibli, da će po njoj svatko haračiti. Zato upozorujemo naše planinare, ljubitelje prirode, sadanje vlasnike i sve uplivne faktore, da nam uzdrže ovu prirodnu krasotu i ovo ubavo izletište.

Iz sela Madjarovo (na zagorskoj prugi Novi Marof) vodi dobar put odmah iza groblja preko pruge uz vinograde, pa se uspinje do rebra, gdje počinje šuma i šumski put (ne odviše strm), kojim

danasm izvažaju drva. Cijeli izlet iz Madjarova do Greben-grada traje sat i pol laganog hoda. Odavle ima put na vrh Ivančice.

M. U.

Markiracija puta od željezničke stanice Sušica preko Starog Laza, Begovog razdolja na Bjelolasiku i Bijele Stijene. Nakon izlaza iz vlaka na postaji Sušica kreće se želj. prugom nekih 500 m. prama Delnicama. Na tome mjestu opazit će planinar na lijevoj strani put, koji kreće u šumu. Tamo će opaziti markaciju u obliku kružnice, vanjski krug crvena boja, a jezgra bijela. Taj put vodi kroz šumu bivšeg vlastelinstva kneza Thurn-Taxisa. Nakon pola sata laganog hoda izadje se na Karolinsku cestu. Ovdje će se opaziti na jednoj pećini uz cestu na desnoj strani znak, a na lijevoj strani ceste na zidu sulica kao znak pravca i natpis »Put u Stari Laz«. Cestom imade blizu jedan km, hoda do kolnog puta, koji s desne strane ceste vodi u Stari Laz. Taj put je isto na vidljivom mjestu obilježen tako, da se nikako pregledati ne može. Tim se putem hoda kojih $\frac{3}{4}$ sata do Starog Laza. Markiran je nešto rijedje, jer je jedini put, koji ovuda vodi preko livada, te je nemoguće zabasati. U Starom Lazu izlazi taj put na jednu čistinu uz malu kućicu na glavnu cestu.

U Starom Lazu naći će planinar na gostionu Pleša, u kojoj će naći dobre okrepe uz sasma umjerene cijene.

Od gostione Pleša kbr. 113 zakreće cesta na lijevo, te je na drvu markacija: strjelica kao putokaz uz natpis: »Put u Begovo razdolje«. Tom cestom ide se nekih hiljadu koraka. Tu je na ogradi opet strjelica, koja pokazuje pravac poljskim putem. Sto koračaja odavle prelazi jedan putić preko polja, koji doveda do lijepe zidane šumske ceste. Put kroz tu poljanu je slabije označen s razloga, što nema drveća, a ni kamena, koji bi se mogao označiti. Zabluđuti se ne može, jer je to jedini put. Stoga puta dolazi se do zidane ceste sagradjene po šumskoj zajednici, kojom se za nekih $\frac{1}{2}$ sata dolazi na dobro uzdržani kolnik desno od ceste. I ovdje je oznaka: strjelica i natpis: »Begovo razdolje«. Taj put je slabije označen, jer je jedini, koji vodi divnom šumom preko Višnjevice do »Begovo razdolja«, te je nemoguće zabluđuti. Na razmake je ipak označen tako, da je planinar siguran, da je na pravom putu. Tim putem imade $\frac{1}{2}$ sata hoda. Put od Starog Laza do Begovog razdolja može se proći za jedan i pol sata.

Društvene vijesti.

ZAPISNIK

glavne redovite skupštine »Hrv. Planin. Društva« u Zagrebu, držane dne 26. VII. 1922. u 6 sati p. p. u prostorijama restauracije »Kolo«. (Svršetak.)

Izvještaj društvenog tajnika dra. Z. Prebega.

Slavna glavna skupština!

U kratko ču da prikažem rad Hrvatskog planinarskog društva u godini dana, što nam je povjerenja uprava.

Počeli smo tako reći bez prostorija i bez poslovnice. U prijašnjim društvenim prostorijama u Gundulićevoj ulici 13, gdje se susretljivošću banke nekoliko godina unatrag obavljalo društveno poslovanje, nije bilo moguće nastaviti, niti pomisljati na kakav uspješan rad, jer je prostor i vrijeme, kad se tamo moglo raditi, bio tako ograničen, da se ni najnužniji tekući poslovi nisu mogli svršavati. I našli smo utočište u »Društvu za promet stranaca«, gdje nam je ravnatelj g. Dragomanović ustupio toliko mesta, da smo mogli poslovati i raditi.

Poslovanje smo stavili na trgovacku osnovu urednim knjigovodstvom, a za evidenciju članova, koje do sada nismo nikakove imali, uredili smo kartoteku i novi imenik članova, te na temelju toga izdali nove iskaznice po uzoru svjetskih al-

pinskih društava, sa fotografijom. Koliki je to posao bio, neka ilustrira to, da su neki odbornici uz poslovodju društva radili mjesecce dnevno po dva do tri sata, a ipak će se taj rad tekar do pod kraj ove godine moći dovršiti, da bude potpuno odgovarao jednoj uzornoj evidenciji od nekoliko tisuća članova, na temelju koje ćemo moći osnovati pouzdanu statistiku društvenih članova.

To je bio temelj i prepostavka, da se daljnji rad uopće omogući. Prešli smo zatim na izvedenje programa, koji smo ustanovili na prvim odborskim sjednicama i koji nam je uspjelo dobrim dijelom i ostvariti.

Odmah u jesen 1921. opčeli smo radom oko priredjivanja izložbe. Htjeli smo da stvorimo nešto, što još u našem planinarstvu nije bilo, pregled svega, što je u vezi s prirodom i planinarenjem, prikaz hrvatskog i slavenskog planinarstva.

Pozvali smo na sudjelovanje Slovensko Planinsko Društvo, Turistovski Klub »Skala«, Društvo planinara u Bosni i Hercegovini, Geografsko društvo u Beogradu, Bugarsko turističko udruženje, Klub Čehoslovačkih turista, Slovačko planinarsko društvo i Poljsko turističko društvo za Tatre. Nije uspjelo, da sva ova društva sudjeluju i to ponajviše zbog toga, jer do onda nismo stajali u

nikakvom kontaktu sa tim slavenskim planinarskim društvima, pa je tako n. pr. list na Bugarsko planinarsko društvo povraćen, jer je adresa nepoznata, od Slovaka i Poljaka nismo takodjer dobili odgovor.

Tako je izložba svečano otvorena dne 19. siječnja u prisustvu predstavnika vlade, grada Zagreba, zastupnika štampe i nekih stranih država u Umjetničkom paviljonu, kojega je gradsko poglavarstvo dobrohotno odstupilo.

Izložba je prema današnjim prilikama potpuno uspjela. Izložili su: Hrvatsko planinarsko društvo, Slovensko planinsko društvo, Društvo planinara u Bosni i Hercegovini, Geografsko društvo u Beogradu, Klub Čehoslovačkih turista i pojedini planinari. Izložene su bile fotografije, reliфи, flora, geologija naših planina, statističke tabele, panorame, planinske narodne nošnje, Švicarske Alpe, brošire, knjige i izdanja Hrvatskog planinarskog društva tako, te možemo reći, da je gotovo sveukupna znanost o planinarstvu bila pregledno predložena.

Novine su u pojedinim člancima i podliscima posvetile mnogo pažnje našoj izložbi i kritike su bile vrlo povoljne. Golemi trud oko priredjivanja bio je okrunjen sigurnim moralnim uspjehom, a posjet je bio toliki, da je ne samo veliku reziju pokrio, već i odbacio čisti dobitak. Škole su u velikom broju posjetile pod vodstvom svojih učitelja izložbu, a time je i glavna svrha polučena, da se mladež zainteresira za planinarstvo, pogotovo jer su na izložbi držana poučna stručna predavanja.

Da se namakne sredstva za društvo, bez kojih se ne može raditi, odlučio je odbor predložiti povišenje članarine, te se u tu svrhu u listopadu održala glavna izvanredna skupština. Odbor je obzirom na neimuće članove, medju kojima su ujedno najbolji naši planinari, predložio povišicu redovite članarine od K 24 na K 60, a doživio je na vrlo posjećenoj skupštini iznenadjenje, jer je imao dosta okapanja, da protura svoj predlog od K 60, budući da su mnogi članovi u svojoj ljubavi za društvo predlagali povišicu na K 100, K 200, dapače i K 240 godišnje. Svakako ugodno iznenadjenje, jer pokazuje, da su članovi Hrvatskog planinarskog društva spremni žrtvovati za svoje društvo ne onoliko, koliko se traži, već što više mogu dati. Na toj su skupštini izmijenjeni nekoji paragrafi društvenih pravila, više tehničke naravi.

Na Silvestrovo priredjena je članovima društvena veselica u planinarskoj kući na Sljemenu i tu se skupilo preko 60 članica i članova, da u sniježnoj prirodi i planinarskom veselju dočekaju

novo ljeti. Bila je to prva oficijelna silvestarska zabava od kada društvo postoji, a bit će, ako Bog da, priliike, da dočekamo i ovo Silvestrovo na našem Sljemenu.

Od priredbe društvenog planinarskog plesa, kakav je uobičajen u Ljubljani, a odbor ga je htio prirediti, morali smo za sada odustati, jer bi troškovi bili preveliki, a zbog priredbe izložbe nije bilo ni vremena. Nadamo se do godine.

S planinarskom izložbom udaren je temelj Hrvatskom planinarskom muzeju, čiji osnutak je odbor na sjednici od 23. veljače zaključio. Muzej se imade osnovati na znanstvenoj osnovci, nabavom planinarskih predmeta i darovima, pa ovom prilikom stavljam svima planinarima na srce, da daruju po planinarstvo zanimive stvari tako, da hrvatska kultura dobije opet jednu novu tekovinu, da budemo u tome prvi među slavenskim narodima. Na žalost nam još nije uspjelo dobiti zgodne prostorije za muzej. Obratili smo se na gradsko poglavarstvo, koje nam je u pomanjkanju drugih prostorija odstupilo jednu sobu u školi na Pantovčaku, ali je to mjesto zbog udaljenosti nepodesno. Zamolili smo istočnu doljnju prostoriju u Umjetničkom paviljonu, gdje je sada gradska grunitovnica, za koju smo čuli, da će se doskora izseliti, no poglavarstvo nam je saopćilo, da se preseljenje ne će u dogledno vrijeme obaviti.

Za muzej je zaključkom odbora kupljena krasna i velika slika triglavskе panorame od slovenačkog umjetnika Hodnika za razmjerno povoljnu cijenu od K 5.000. Osim toga je »Hrvatski Radiša« darovalo drveni model planinarske kuće, koja je bila zasnovana za Risnjak, izradjen u Radišinoj radionici, gdje su izradjena i 3 ukusna oglasna ormarića, takodjer poklon. Budi hvala »Hrvatskom Radišu«, kao i svima darovateljima, koji su još neke stvari darovali.

Prema zajedničkom dogovoru sa Slovincima mjeseca svibnja prošle godine i prema ovlaštenju prošle glavne skupštine Hrvatskog planinarskog društva izradio je odbor Hrvatskog planinarskog društva nacrt pravila Saveza planinarskih društava SHS, koji je prihvaćen na odborskoj sjednici od 23. velječa i poslan Slovenskom planinskom društvu i dru. Žižku za Srpsko planinsko društvo, koje bi se imalo osnovati. Slovensko planinsko društvo nam je dostavilo svoje mišljenje, kojim se u glavnom suglasuje s našim nacrtom, dok od Srpskog planinarskog društva, koje se medjuim u Beogradu osnovalo, nismo niti mi, niti Slovinci dobili nikakove vijesti o nacrtu. Na izvanrednom općem zboru Slovenskog planinskog

društva u Ljubljani, održanom 26. svibnja o. g., na koje je kao delegat Hrvatskog planinarskog društva otišao tajnik dr. Prebeg, nije se ta točka dnevnog reda mogla meritorno raspraviti, jer je manjkalo mnijenje Srpskog planinarskog društva kao trećega faktora kod osnivanja Saveza, već se samo zaključilo, da dotele Hrvatsko planinarsko društvo i Slovensko planinsko društvo stupe u što užu vezu i da u svim važnijim zajedničkim pitanjima solidarno istupe. Uopće je odnošaj između Slovenskog planinskog društva i Hrvatskog planinarskog društva vrlo srađan, što se osobito dokumentiralo na spomenutom općem zboru, gdje su braća Slovenci našega delegata vrlo lijepo primili. Tom prilikom primljena je po Slovenskom planinskom društvu jednoglasno predstavka, koju je Hrvatsko planinarsko društvo izradilo protiv naredjenja komande granične trupe u Pančevu, i koju je naš delegat na općem zboru pročitao. Tim naredjenjem stavljaju se velike neprilike planinarskom prometu u pograničnom gorju, jer se traže svi mogući vizumi od redarstva i komande granične trupe, a planinari su izvragnuti neugodnostima sa strane pograničnih straža. U toj smo predstavci zatražili, da iskaznice planinarskoga društva vrijede, kao valjane legitimacije, jer se planinari ne bave kriomčarenjem i nedopuštenim poslovima, već idu u planine samo zbog planinarenja.

Ta je predstavka potpisana po Hrvatskom planinarskom društvu, Slovenskom planinskom društvu, Ski-klubu Zagreb i društvu za promet stranaca u Zagrebu, poslana pod kraj svibnja u Pančeve i ostade do sada bez rješenja. Turistovski klub »Skala« u Ljubljani se naknadno priključio predstavci, a poslana je i društvu planinara u Bosni i Hercegovini, da i oni poduzmu korake u tom smislu. Međutim si je željeznička policija u Jesenicama i komanda Dravske divizije u Ljubljani uzela kompetenciju izdavanja vizuma, tako da je nastao potpuni kaos, u kojem trpe štetu planinari.

Osim sa Slovenskim planinskim društvom u životu smo saobraćaju sa društvom planinara u Bosni i Hercegovini, koje je u jesen prošle godine osnovano, te vrlo agilno radi. Ova dva društva trebala su se na Duhove sastati na zajedničkom izletu s nama na Plitvicama, ali su morali zbog pomanjkanja mjesta izlet odgoditi, te smo sa Slovincima utanačili zajednički izlet na Plitvice od 8.—10. rujna ove godine. Međutim je deset članova društva planinara u Bosni i Hercegovini ipak pošlo preko Duhova na Plitvice, jer im naš preporučeni dopis, kojim im javljamo, da

ne dolaze, nije stigao, niti nakon 8 dana, što smo ga otpremili.

Mnogo smo dopisivali sa klubom Čehoslovenskih Turista, koji je sudjelovao na našoj izložbi, pa smo na njihov poziv imenovali delegate Hrvatskog planinarskog društva za Slavensko planinarsko vijeće i to: predsjednika dra. Krajača i potpredsjednika g. Pasarića.

Na Poljsko društvo za Tatre obratili smo se pismeno s molbom, da nam u zamjenu pošalje svoje edicije. Dopis je opisan preko generalnog konzulata republike Poljske u Zagrebu g. Szczepańskiego, koji je veliki prijatelj Hrvatskog planinarskog društva, te je bio i na otvorenju naše izložbe, a ako ne bude zapriječen poslom, sudjelovat će takodjer na zajedničkom izletu na Velebit.

Nadamo se, da ćemo vremenom i s ostalim Slavenskim i svjetskim planinarskim društvima stupiti u dodir, te je dopisivanje o tome već u toku. To će znatno doprinijeti ugledu Hrvatskog planinarstva u inozemstvu.

Veliki korak naprijed učinjen je uskrsivanjem »Hrvatskog planinara«, koji je evo po prvi put poslije rata pred Vama. Obzirom na velike tiškarske troškove bilo se teško odlučiti na izdavanje glasila, a omogućeno je to bilo jedino velikom požrtvovanosti naših članova.

Na odborskoj sjednici od 9. ožujka zaključeno je jednoglasno, da se započne opet izdavanjem društvenog glasila, a na predlog g. Uršića zaključeno je, da se u tu svrhu osnuje »Nakladna zadruga hrvatskih planinara« sa sjedištem u Zagrebu. Članom zadruge može biti samo član Hrvatskog planinarskog društva, koji uplati barem jedan zadružni dio od K 1000. i K 50 po udjelu u ime utemeljiteljnih troškova. Odziv je bio sa neznatnom privatnom agitacijom upravo sjajan, jer se u malo dana sabralo oko 90 udjela, t. j. K 90.000. Time nam je omogućeno izdavanje »Hrvatskoga planinara«, a nadamo se, da će još mnogi članovi pristupiti zadrizi, tako da ćemo moći izdavati i ostale planinarske publikacije.

Zadruga je osnovana na konstituirajućoj glavnoj skupštini dne 12. travnja o. g., te je unešena u trgovački registar kod sudbenog stola u Zagrebu. U ravnateljstvo su birana gg.: Milan Pripić kao predsjednik, Josip Pasarić kao potpredsjednik, Gustav Pisačić, Stjepan Uršić, Stjepan Rac i dr. Zlatko Prebeg.

Opremom i sadržajem želimo dotjerati »Hrvatski planinar« do visine, da ćemo njime moći pružiti članovima odlično planinarsko štivo, a u inozemstvu u zamjenu za strane planinarske edicije, da ćemo moći dolično reprezentirati hrvatsko

planinarstvo. Pomozite nas u tom radu preplatom i člancima, jer do Vas će, članovi, stojati, kakav će biti naš list.

Planinarska kuća na Sljemenu je patološki slučaj za svaki odbor. U neposrednoj blizini Zagreba kao velikoga grada, a u svemu jedna opskrbnica i 28 kreveta. Kod malo veće navale niti može opskrbnica sve podvoriti, niti koriste sve doznake za krevete, jer oni, koji ne dobiju dozne, nahrnupe bez njih u kuću, jer im se ne da pod vedrim nebom spavati. Malo bolje stanje nastalo je, od kad su uvedene stalne odborske inspekcije svake nedjelje i blagdانا, ali ni to nije kadro bilo posve ukloniti neprilike. Mnogo je tome kriva i skrajna nediscipliniranost naše publike, koja još ne shvaća, da je planinarska kuća privatno vlasništvo društva odnosno članova i da se mora pravo kućnoga praga poštivati. A nadje se i medju članovima, koji misle, da mogu u kući činiti što hoće, pa se tako dešava, da n. pr. jedan inače poznati planinar, koji imade doznamku za jedan krevet u sobi za tri kreveta, dodje prvi u sobu, zaključa se i ne pušta na opetovane pozive dva člana, koji imadu ostale krevete, unutra u sobu. To se mora najoštrije osuditi, a takovih i sličnih slučajeva imade više.

Da se kako tako doskoči nestašici ležaja, naručio je odbor još 12 kreveta, koje će smjestiti u maloj blagovaoni i u staroj kući, a to će već na rednog mjeseca biti postavljeno.

Nadogradnji kuće moći će se pristupiti tek onda, kad bude bar donekle potrebita glavnica od K 500.000—600.000 osigurana, a to će se steći pri-nosima članova i djelomice zajmom. Medjutim odbor pretresa i druge mogućnosti i rješenja, ali kod današnjih prilika su sve mogućnosti neprispodobivo teže, nego da se ta nadogradnja prije rata sa 1/10 današnje glavnice izvela. Današnja glavnica dostaje upravo za najnužnije tekuće poslove, a za kakvu zamašniju gradnju nikako.

Stoga je odbor odlučio, da drugim načinom priskrbi za članove skloništa. Prvi takav pokušaj učinjen je s planinarskim skloništem u Prekrižju ispod Plješvice u Rudarskoj drazi. Iznajmili smo priprostu seljačku kućicu i preudesili je u planinarsku kuću sa 5 dobrih postelja s gunjevima, prilikom za kuhanje jela, a u slučaju potrebe može i 10 planinara sasvim dobro prenoći. Kuća je svečano otvorena dne 28. svibnja o. g. po predsjedniku Hrvatskog planinarskog društva dru. Krajaču, uz prisustovanje planinara iz Zagreba i podružnice u Jastrebarskom. Svakako će ova kuća služiti vrlo dobro planinarima, jer leži povoljno blizu Plješvice, Oštrelja i Japetića, a hrane

se dobije u selu dosta. I tamo mogu samo noćiti članovi Hrvatskog planinarskog društva uz doznamku, koju dobiju u našoj poslovnici.

U srpnju ćemo vjerojatno imati već drugo takovo sklonište u Velebitu ispod Alana, koje ćemo isto tako urediti. Ugovor će biti doskora potpisani.

U Lascu ispod Risnjaka htjeli smo takodjer prenadesiti lugarsku kuću za planinare, ali na naše opetovane urgencije glede toga nije nam vlasnik Ghyczy još do danas dao odgovora. Nastojati ćemo dobiti kuću na Smrekovcu pod vrhom Risnjaka.

Iznajmljivanjem kuća mislimo nastaviti, jer ćemo tim načinom najbrže doći do planinarskih skloništa, a bude li nam glavnica veća, pristupit ćemo i gradnji vlastitih kuća, za koje smo već zemljišta zatražili. To je u sjevernom Velebitu na Zavizanskoj kosi i na Plitvicama ispod Leskovca, gdje nam je već i zemljište od 600 kv. hvati uz cijenu od K 1 po hvatu po ministarstvu odobreno i iskolčeno.

Zajedničkih izleta priredili smo uz brojno sudjelovanje članova i nečlanova na Sjleme, u Stubicu i Bistru, na Oštrelju, na Japetić, na Lisac, Kum, Savinjske planine, Klek, Risnjak, Bijelu Lasicu, a bilo bi ih i većih, da je moguće svuda naći priliku za noćenje. Osim tih izleta priredile su i neke podružnice manje skupne izlete u svojoj okolini.

Od zadnje glavne skupštine napredovala je organizacija Hrvatskog planinarskog društva u toliko, što imademo danas 4 nove podružnice i to u Petrinji, Delnicama, Ogulinu, a pridružila nam se i pitoma Slavonija sa podružnicom u Orahovici. Od tih je brojčano najjača podružnica u Ogulinu sa 180 članova, zatim Petrinja, Delnice, pa Orahovica. Na žalost nisam mogao dobiti, unatoč opetovanim poziva, izvještaje o radu niti obraćune mnogih podružnica, pa tako ne mogu o njima mnogo izvestiti. Podružnica »Plešivica« u Jastrebarskom, koja je danas zastupana po dru. Krajaču, razvila se vrlo lijepo. Broj danas preko 60 članova, upisala je jedan zadružni dio, a spremila i drugi, markirala je puteve na Japetić, a odande prema Plešivici i Oštrelju, te poduzima redovito vrlo uspjele planinarske izlete ne samo u okolicu, već shvaćajući planinarski rad ozbiljno, poduzima dvo- i trodnevne ture na Bijelu Lasicu, Bohinj itd. U poslovanju stoji u redovitom saobraćaju sa maticom društva tako, da o ovoj podružnici imademo potpunu evidenciju i obraćune. 39 preplatnika je sabrala medju svojim članovima za list.

Isto možemo reći o podružnici »Krndija« u Orahovici, koja je danas zastupana po prof. Pojaku. Osnovana 13. siječnja o. g., već u veljači

sudjeluje na našoj izložbi sa nekoliko lijepih fotografija i 2 akvarela. Broji 17 članova, a poduzima zajedničke izlete, markira puteve i ne propusti nijednu svečanu zgodu, da i u onom kraju reprezentira Hrvatsko planinarsko društvo.

Ostale podružnice nisu još poslale izvještaje, a nadamo se, da nisu zaostale za spomenutim podružnicama. To su: podružnica »Klek« u Ogulinu, podružnica »Risnjak« u Delnicama, podružnica »Bitoraj« u Mrkoplju, podružnica »Senjsko Bilo« u Senju, podružnica u Petrinji, Gospiću i Fužinama.

Javili su se za osnutak podružnica slijedeća mjesta: Čabar, Brod na Kupi, Našice, Sušak, Prijedor, Šibenik, Split, te smo poslali pravila i sve upute za osnivanje. Vijesti nam još nisu stigle, ali zanimanje za planinarstvo osvaja pomalo i ostale naše krajeve.

Članova broji Hrvatsko planinarsko društvo svega 2.500, od toga redovitih 2.132, a utemeljitelja 369. Podružnice same imaju 209 utemeljitelja.

Tijekom godine istupili su iz upravnog odbora gg. Borić, Bošnjaković, Drobac, Gušić i Paulić, a iz nadzornog odbora gg. dr. Aranitzky i Šenk. Za njihov rad budi im i ovom prilikom izrečena hvala.

Odbor je temeljem § 7. optiraо na njihovo mjesto u upravljanju odbor gg. Borovečkoga, Jerkovića, Grivičića, dra. Vranića i prof. Balenovića, a u nadzorni odbor gg. Hlebca i dra. Hilda.

U nastojanju, da hrvatsko planinarstvo podignemo do visine, da članove Hrvatskog planinarskog društva zadovoljimo što više moguće sa čednim našim sredstvima, obavljali smo svoj rad najboljom voljom i veseljem, a mislimo, da je okruжен i vidljivim uspjehom.

Rada je mnogo, volje takodjer, ali odboru ne dostaje za sve vremena. Neka nas članovi u našem radu potpomognu, bit će na korist društva.

Molim slavnu skupštinu, da ovaj izvještaj prima do znanja.

Predsjednik pita, imade li tko šta tajničkom izvještaju primjetiti?

Javlja se član g. Gušić za riječ i predlaže, da se tajniku dru. Prebegu obzirom na njegov rad

u Hrvatskom planinarskom društvu izrazi zapisnička hvala.

Predlog se prima.

Predsjednik pita, da li skupština prima tajnički izvještaj na znanje.

Prima se jednoglasno.

U odsutnosti blagajnika čita tajnik račun razmjere i račun porasta imovine Hrvatskog planinarskog društva, kako slijedi:

Račun prihoda i rashoda nalaze se u prilogu

Blagajnički izvještaj prima se na znanje.

G. Privora, kao pročelnik nadzornog odbora ustanovljuje, da su knjige i računi Hrvatskog planinarskog društva po nadzornom odboru pregledani i u redu pronadjeni, te predlaže, da se upravnom odboru podijeli apsolutorij.

Tajnik saopćuje k 5. točci dnevnog reda, da su na sjednici upravnog odbora HPD-a, održanoj dne 23. lipnja, prema pravilima izrebana petorica odbornika i to gg.: Ivančević, Rant, Pasarić, dr. Vranić i Jerković. Ova se odbornička mjestu imaju po glavnoj skupštini popuniti.

Član ing. Szávits-Nossan predlaže, da glavna skupština obzirom na dosadanji uspješni rad odbornika, izrebanu gospodu odbornike ponovno bira.

Predlog se jednoglasno prima, te su ponovno birana u upravljanju odbor gg.: Ivančević, Rant, Pasarić, dr. Vranić i Jerković.

Kod eventualija javlja se za riječ član dr. Veljko Prebeg te predlaže, da se osnuje odbor vodiča, koji bi vodio zajedničke izlete i da se upriče članski sastanci.

Tajnik odgovara, da odbori vodiča nisu nigdje uobičajeni, niti se zbog zvaničnih dužnosti pojedinih članova ne mogu osnovati. Svaki član, koji hoće voditi zajednički izlet, dobro je došao i može se u svako doba prijaviti u poslovnicu.

Sastanke članova je odbor i onako nakonjavaju u jesen i zimi, pa misli, da se ta briga prepusti odboru.

Odgovor tajnika prima se na znanje.

Budući da se nitko više nije prijavio za riječ, zahvaljuje predsjednik članovima i zaključuje da se tajniku dru. Prebegu obzirom na njegov rad

SADRŽAJ: V. Balenović: Klimatičke prilike naših planina. (Str. 49.). J. Poljak. Jankovac (Str. 52.). Pavel Kunaver: Zgodovina in razvitek Slovenskega Planinskega Društva. (Str. 54.). Dr. I. Krajač: Rožanski-Kukovi u sjever. Velebitu, (Str. 57.). Naše slike (Str. 59.). Planinarske vesti. (Str. 59.). Društvene vesti. (Str. 60.).

Izdaje „Hrvatsko Planinarsko Društvo“ u nakladi „Nakladne zadruge Hrv. Planinara“ u Zagrebu.
Odgovorni urednik: prof. Josip Poljak.

Tisk: Nadbiskupske tiskare u Zagrebu.

Račun rashoda i prihoda u godini 1921.

Rashod:

Príhod:

Predsjednik:
Dr. I. Krajacic v.

Predsjednik:
Dr. I. Krajač v. r.

Blagajnik:
Milan Boić v r

ispitano i u	reuu pronaujeno.
Nadzorni	odbor:
II Zagreb	dne 12
	listinja 1022

Dr. S. Hild v. F.

Dr. Fedor Aranitzky v. T.

Račun razmijere za godinu 1921.

Imovina:

I. Raspoloživa sredstva:

1. gotovina u blagajni	K 2.618,20
2. tekući račun kod Hrv. eskompt. banke	K 32.300,-
3. uložnice u pologu Hrv. eskomptine banke	K 7.185,43
4. kod pošt. cekov. ureda u Zagrebu	K 2.707,-
5. kod ug. pošt. šted. u Budimpešti	K 540,43
6. vrijed. papir u pologu eskompt. ban.	<u>K 342,80</u>
	K 45.093,86

II. Nekretnine:

1. društveno konaciste na Sjemenu	K 12.791,-
2. društvena kuća na Sjemenu	K 1,-
3. paviljon na Kraljevom zdravju	K 1,-
4. piramida na Sjemenu	K 1,-
5. piramida na Pješevici	<u>K 1,-</u>
	K 12.795,-

III. P okretnine:

1. knjižnica	K 2.816,-
2. ništar:	

a) u društvenom konacistu na Sjemenu	K 1,-
b) u zakupljenoj grad. kući na Sjemenu	K 1,-
c) u vlastitoj kući na Sjemenu	K 1,-
d) u poslovici	<u>K 1,-</u>

3. zalihe: materijal za gradnju kuće na Risnjaku	<u>K 11.200-</u>
	K 14.020,-

IV. D užnici:

1. za društvene knjige znakove i razglednice primlj. u svrhu raspav. K	6.108,-
2. za razine izdake odnoseće se na buduću godinu	K 11.332,-
3. podružnica u Gospicu za boje	K 920,-

V. I nvesticije:

u zakupljenu grad. kuću na Sjemenu

	<u>K 18.304,54</u>
	<u>K 109.173,40</u>

prosincu 1921.

redu pronađeno.

odbor:

Blagajnik: Milan Bošković v. r.

Ispitano i u

U Zagrebu, dne 12.

Dr. Fedor Aranitzky v. r.

Dr. S. Hild v. r.

Dugovina:

I. Jančevine	K 5.039,86
II. Fond za nagrade za fotografije	K 100,-
III. Prenos imovine iz god. 1920.	
1. raspoloživa sredstva	K 54.823,56
odibiv:	
a) prenosite stavke	K 100,-
b) jančevine	K 7.000,-
c) vjerovnine	K 920,-
	K 8.020,-
2. nekretnine	K 46.803,56
3. pokretnine	K 13.794,-
4. investicije	K 15.479,76
5. duznici	K 7.549,34
	K 100,-
IV. Porast imovine u god. 1921.	K 83.726,66
	K 20.306,88

„HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO“ I HRVATSKI PLANINAR

Članarina „Hrvatskog Planinarskoga Društva“ iznosi K 60 za godinu, kod prislupe se plaća upisnica od K 10. Srednjoškolski dјaci plaćaju K 30 članarine na godinu. Utjemeljitelji plaćaju jednom za uvek K 800—

Hrvatski Planinari dobivaju članovi uz godišnju preplatu od K 160— Preplata za nečlanove iznosi K 200— na godinu. Pojedini brojevi stoe 24 K, a za djece 12 K, koji su članovi društva.

Prva jugoslavenska radiona i trgovina

športskih potrepština

Ferdo Negro

Zagreb

Tkalčićeva ulica broj 33.

Preporuča gg. planinarima
sve svoje artikle

Najbolje naravno vrelo svih
modernih športskih i
turističkih potrepština
za hladnu i zimsku sezonu
preporuča

Jesenski i Turk

Zagreb, Jurišićeva ulica broj 1.

Krojač

Franjo Resnik

Zagreb, Skalinska ulica broj 7.

preporučuje se za izradbu
planinarsko-športskih, kao i
ostalih modnih odijela
po najnovijem kroju.

RUBLJE
muško i dječje
preporuča
Hugo Flesch

Ilica 49. - ZAGREB - Ilica 49.

Oglašujte u
HRVATSKOM
PLANINARU!

